

15. I runga i ta maua whiriwhiringa i enei putake, kua kite maua ko te mea tika me whakarite rawa he tikanga hou hei whakahaere i nga roherohenga whenua Maori; a e mahara ana maua ka puta mai he oranga nui mehemea ka mahia he ture mo aua tikanga e kore haere ai nga tautohetohe a muri ake nei. I te mea kaore ano nei kia mahia he tikanga hou, e mahara ana maua mehemea ka meingatia he ture hei whakamana i tenei ripoata, ko te mea tika me whakauru he rarangi whakamana kia roherohea katoatia ai nga paangi o ia tangata o ia tangata e whaipaanga ana ki tenei poraka.

16. He nui ano te moni kua pau i runga i te whakahaerenga o tenei keehi, a tera e pau haere ano etahi atu moni i runga i te whakataunga o enei take. E mahara ana maua i he ano te whakataunga mo runga mo aua take, otira e kore maua e kaha ki te ki atu kaore i he tahi nga taha e rua. Noreira ka mahara maua ko te mea tika, ko nga moni e pau ana i runga i te whakahaerenga o tenei Komihana me whakatau hei taunaha ki runga ki te poraka katoa, hui atu ki era atu moni e pau a muri ake nei i runga i te whakamananga i tenei whakataunga. Ko te mea tika hoki ma te Kooti e ata whakaaro te tikanga mo nga moni e pau i runga i te whakawa hou, mehemea ra ka whakahaua he whakawa hou.

No reira ka tuku atu maua i a maua kupu tohutohu atu mo runga mo enei putake: (1.) Me whakakore te whakataunga a te Kooti Whenua Maori, o te tau 1887, mo runga mo te tono roherohe mo te Ngarara Poraka, a me whakahau he whakawa hou. (2.) Me whakahaere he tikanga, kia whakataua rawatia nga paanga o ia tangata o ia tangata o roto o taua poraka, i taua whakawakanga houtanga. (3.) Ko tetahi wahi tika o nga moni i pau i runga i te whakahaerenga o tenei Komihana, me nga moni e pau tika ana i te mahinga o te ture hei whakarite i enei take, me whakaeke ena ki te Ngarara Poraka kia tau hei taunaha tuatahi i runga i taua whenua; a ko nga moni e pau i te whakawa hou, me waiho ena ma te Kooti whakawa hou e ata whakaaro he tikanga e utua ai ena moni. (4.) Me mahi mai he ture hei whakamana i enei kupu whakaatu atu a maua.

He mea tuku atu i raro i o maua ringa me o maua hiiri i Poneke, i tenei te 19 o nga ra o Tihema, i te tau o to tatou Ariki, 1888.

Na. H. G. HETA METE, } Komihana.
ROPATA TIMIPARA, }

Kia te KAWANA o te Koroni o NIU TIRENI.

KIA PAI MAI KOE E TE KAWANA,—

Ko mau, ko nga Komihana e whai ake nei o maua ingoa, i whakaritea e koe e te Kawana i roto i to Komihana o te 3 o nga ra o Nowema i te tau o to tatou Ariki 1888, kia whiriwhiria e maua nga putake i whakahuatia ra i roto i taua Komihana a kia tukua atu e maua ta maua kupu whakatau mo aua take, mehemea ranei e tika ana kia whakamana te whakataunga a te Kooti Whenua Maori, mo runga mo nga whenua e mohiotia nei ko Porangahau ko Mangamaire, mehemea ranei e ahua pohehe ana aua whakataunga e tika ai ki ata whiriwhiria ano ona tikanga, tenei ka tukuna atu nei ta maua ripoata:—

1. Kua ata whakaarohia e maua te pitihana a Te Teira Tiakitai ma i tukuna nei ki te Whare Runanga o te Paremete, me nga whaikorero i tukuna ki te aroaro o te Kooti Whenua Maori, hui atu hoki ki nga korero hou i tukuna mai e te Hapimana mo te taha ki nga kaipitihana, me a te Morihana mo te taha ki te hunga e whakahe ana ki nga kaipitihana. Ko aua kupu hou ra, kua apitiria e mau ki tenei ripoata. Kua ata tirohia hoki e maua nga whaikorero i whakina ki te aroaro o te Komiti mo nga mea Maori i ta ratou whiriwhiringa i taua pitihana, a kua apitiria mai hoki era ki tenei ripoata.

2. Kua tukuna mai ki to maua aroaro nga pukapuka o te Kooti, e mau nei i roto nga whaikorero i whakapuakina e nga kaikorero, me nga whakataunga a te Kooti tuatahi me te Kooti whakawa tuarua.

3. I whakawakia tahitia a Porangahau me Mangamaire, ko te whakawa tuatahi na te Mea Kaiwhakawa raua ko tetahi Ateha Maori, whakataua ana i te 5 o nga ra o Mei, 1886. I whakataua e te Kooti e 2,500 eka kia Tiakitai ma me Hori te Aroatua, mo runga mo te mana o to ratou tipuna o Te Whatuiapiti.

4. No te tononga i te whakawa tuarua ka whakaaetia, a whakawakia ana ano, ko te Make raua ko Kanara nga Kaiwhakawa me tetahi Ateha Maori hoki, a whakaputaina te whakataunga i te 1 o nga ra o Hepetema, 1887. Whakakorea ana te tono a Te Teira Tiakitai me Hori te Aroatua. Kaore i te whakahengia te whakakorenga atu o te kereme a Hori te Aroatua. I runga i te kereme a Tiakitai, i rite tahi te whakaaro a nga Kooti e rua mo nga take katoa, heoi ano te mea kaore i rite ko te taunga iho o te mana o Te Whatuiapiti ki a Tiakitai. I tino kaha te taburi o nga Kaiwhakawa ki te whiriwhiri i nga whaikorero i tukuna ai ki te Kooti i nga whakawa e rua, engari ko ta maua whakaaro mo runga mo taua take kaore nei i rite i aua Kooti, ko te whakataunga o te Kooti whakawa tuarua te mea i tino haere tika i runga i nga whaikorero a nga kaikorero o aua take.

5. Ko tenei tikanga e whai nei mehemea ranei e kore e tika kia waiho ma te take-mana anake e whaipaanga ai te tangata ki te whenua, kaore i tika tera kia korerotia nuitia i roto i te whakawakanga o tenei keehi. Kaore hoki i haere i runga i tera te whakataunga a te Kooti whakawa tuarua.

6. No reira e mahara ana maua me whakamana te whakataunga a te Kooti whakawa tuarua o te tau 1887 mo runga mo Porangahau me Mangamaire.

He mea tuku i raro i o maua ringa me o maua hiiri i Poneke i tenei te 19 o nga ra o Tihema, tau 1888.

Na. H. G. HETA METE, } Komihana.
ROPATA TIMIPARA, }